МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено
на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № _1__ від 29 серпня 2023 р.)
Завідувач кафедри_____Олена КВАС

Силабус

з навчальної дисципліни **«Педагогіка та психологія вищої школи»,**
що викладається для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за предметною за спеціальністю **106 Географія**
галузі знань **10 Природничі науки**

2023-2024 н.р.

Силабус курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» **2023/2024 навчального року**

Назва курсу	«Педагогіка та психологія вищої школи»
Адреса викладання курсу	факультет культури і мистецтв
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	факультет педагогічної освіти, кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	для студентів за галуззю знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 Географія
Викладачі курсу	П'ятакова Г.П., д. пед. н, професор
Контактна інформація викладачів	pyatakova.halina@gmail.com; halyna.pyatakova@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	середа 15:00-16:00 год, факультет, ауд. __102__
Сторінка курсу	http://pedagogy.lnu.edu.ua/employee/pyatakova-h-p
Інформація про курс	Дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» є завершальною нормативною дисципліною за галуззю знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 Географія у межах освітньо-наукової програми Магістр, яка викладається в І семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс дає учасникам необхідні знання для виконання обов'язків викладача вищої школи під час педагогічної практики. Тому у курсі представлено як огляд концепції психолого-педагогічної науки, так і процесів та інструментів, які потрібні для розв'язання психолого-педагогічних завдань у діяльності викладача вищої школи.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» є навчити магістрантів основ педагогіки та психології вищої школи, ознайомити зі специфікою навчального процесу в Україні, функціями та особливостями професійної педагогічної діяльності викладача вищої школи. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: 1.Ознайомити магістрантів з основами науки, історією та дидактикою вищої школи. 2.Розглянути шляхи розвитку провідних університетів в Україні та світі, концептуальні моделі університетської освіти, визначив «ідею університету» як інноваційного закладу. 3.Навчити організовувати навчальний процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми та засоби. 4.Ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, особливостями формування його професійних компетентностей.

Література для вивчення дисципліни	**Базова** 1. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої школи. Історія. Теорія. Курс лекцій: модульне навчання : навч. посіб./ А. М. Алексюк. Київ : ІСДО, 1993. 2. *Біляковська О.О*. Дидактика вищої школи: навч. посіб. / О.О. Біляковська, І.Я. Мищишин, С.Б. Цюра. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 3. *Галузинський В.М., Євтух М.Б.* Основи педагогіки і психології вищої школи / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. Київ, 1995. 4. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи : тексти лекцій. Дрогобич : Редакційновидавничий відділ ДДПУ, 2014. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/8165/1/V_Gorodinska_M_Pantuk_V_Miliaieva_Pedagogika%20ta%20psihologiia%20vicshoi%20shkolu_NDLKL.pdf 5. *Дроздова І.П.* Навчальний посібник із курсу "Методика викладання, педагогіка та психологія вищої освіти"/ І.П.Дроздова. – Харків: ХНАМГ, 2008. 6. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А.І.Кузьмінський. Київ, 2005. 7. *Мороз О.Г.* Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посіб. / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко; за заг. ред. О.Г. Мороза. Київ. НПУ 2003. 8. *Ортинський В.Л.* Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ.навч. закл.]/ В.Л. Ортинський. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 9. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. Одеса: ПДПУ імені К.Д. Ушинського, 2002. 10. П'ятакова Г. П. Тенденції дидактичної підготовки магістрів філологів в університетах країн Вишеградської групи: монографія. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 496 с. 11. Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи: Методол. семінар, 22 листопада 2000 р. Зб. наук. праць. Вип. 3 / За заг. ред. В. Андрущенка. Київ: Знання, 2000. 12. *Фіцула М.М.* Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. Київ, 2006. 13. Чернілевський Д.В. Педагогіка та психологія вищої школи/ Д.В. Чернілевський, В.І. Томчук. Вінниця: Вінницький соціально-економічний інститут Університету Україна, 2006. 14. *Шейко В.М., Кушнаренко Н.М.* Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. Київ, 2006. **Допоміжна** 1. *Андрущенко В.* Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть / В. Андрущенко. *Вища освіта України*. 2001. – № 1. – С 11–17. 2. Ідея університету : антологія. Львів, 2002. 3. *Корсак К.* Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів/ К. Корсак. Київ, 1997. 4. *Кремень В.Г.* Філософія освіти XXI століття. *Освіта України*. 2002. – 28 грудня 5. *Малафіїк І. В.* Дидактика новітньої школи: Навч. посібник. Київ: Видавн. дім "Слово", 2015. 6. *Мещанінов О.П.* Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні / О. П. Мещанінов. Монографія. Миколаїв, 2005. 7. *П'ятакова Г.П.* Технологія інтерактивного навчання у вищій школі : навчально - метод. посібник / Г. П. П'ятакова. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 8. Сайт Львівського національного університету імені Івана Франка.

	Стратегія 2021–2025 URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/strategy-2021-2025.pdf. 9. *Савельєв В. П.* Вища освіта України у проблемній ситуації XXI ст.: соціологічний аналіз // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". – Вища освіта України – Додаток 4, том II (14). – 2009.– Тематичний випуск №3 "Вища освіта України у контексті інтеґрації до європейського освітнього простору". – С. 6–12. 10. *Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.* Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навчальний посібник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Рівне: Овід, 2012. – 352 с. Законодавчі документи про освіту 1.Концепція організації підготовки магістрів в Україні за спеціальностями та освітніми програмами. URL: https://pon.org.ua/socialny-zahyst/studentski-pytannja/414-zatverdzheno-koncepciju-organizaciyi-pidgotovki.html. 2.Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12. 3.Постанова Кабінету Міністрів України N 507 від 24 травня 1997 р. «Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP970507.html. 4.Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18. 5.Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № № 2145-VIII. URL: http://osvita.ua/legislation/law/2231/list/1. 6. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2021 р. № 762. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762-2021-%D0%BF#Text
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	_32_ годин аудиторних занять. З них __16____ годин лекцій, _16_____ годин практичних занять та __58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде знати: – тенденції розвитку педагогіки та психології вищої школи; – методи психолого-педагогічних досліджень у вищій школі; – сутність, структуру та особливості процесу навчання у вищій школі; – особливості формування суб'єктно-суб'єктного освітнього середовища засобами інноваційних педагогічних технологій; – базові ціннісні орієнтації педагога; У процесі навчання студенти повинні набути певних знань, щоб уміти: – впроваджувати методи психолого-педагогічного дослідження; – розвивати мотивацію студентів до змісту навчального матеріалу; – визначати мотиви та цілі діяльності, що лежать в основі компонування змісту освіти; – впроваджувати на заняттях сучасні методи та засоби навчання; – застосовувати й розвивати загальні уміння організації освітнього процесу із застосуванням інноваційних освітніх технологій; – сприймати та розуміти поведінку студентів;

	– застосовувати позитивні рівні спілкування. Завдання дисципліни передбачають формування загальних та фахових компетентностей спеціальності: ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців. СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ навчання: ПРН 2. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді. ПР 12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень. ПРН 13. Здійснювати науково-дослідну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.
Ключові слова	вища школа, місія університетської освіти, методи психолого-педагогічного дослідження, педагогічний процес, дидактика, дидактичні теорії формування змісту вищої освіти, методи, форми, технології навчання, інноваційні методики, формування професійних компетентностей, функції та завдання викладача
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних робіт, консультації, тренінгів з інтерактивних технологій для кращого розуміння тем
Теми	*Змістовий модуль* 1. Основні засади педагогіки вищої школи. 1.Вступ. Стан і тенденції розвитку педагогіки та психології вищої школи як науки. 2. Розвиток університетської освіти. Світові та вітчизняні моделі університетської освіти. 3. Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання. Змістовий модуль 2. *Основні проблеми дидактики вищої школи.* 4. Дидактика вищої школи як наука. Її завдання, основні категорії та принципи. Навчальний процес у вищій школі як система організаційних і дидактичних заходів. 5. Основні класифікації методів навчання у вищій школі. 6. Традиційні та інноваційні форми організації навчального процесу у вищій школі. Змістовий модуль 3. *Особливості діяльності викладача в освітньому процесі ЗВО.* 7. Особливості діяльності викладача.Процес, шляхи та засоби виховання студентської молоді. 8. Основи педагогічного менеджменту у системі вищої освіти. http://pedagogy.lnu.edu.ua/employee/pyatakova-h-p
Підсумковий контроль, форма	іспит в кінці семестру письмовий/тестовий

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із загальної педагогіки, загальної психології, порівняльної педагогіки, історії, філософії, політології, історії української та світової культури, соціальної психології, методики викладання фахових дисциплін, які достатні для сприйняття категоріального апарату навчального курсу та розуміння його джерел
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	методи обміну навчально-методичною інформацією: лекція, пояснення, розповідь; методи наочності: таблиці, схеми, презентації; методи організації мислитель них дій, розвитку творчого і критичного мислення (аналіз, синтез, порівняння; синектика, дедукція, індукція та ін.) студентів; методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові ігри, дискусії: *"круглий стіл", дебати, "техніка акваріуму", експертна група;* диспути; інтерактивні методи та форми міжособистісної взаємодії: кейс-метод, "мозковий штурм"; самостійна робота: метод проєктів, метод портфоліо
Необхідне обладнання	Комп'ютер, загальновживані комп'ютерні програми і операційні системи, мультимедійний проєктор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховують за наступним співвідношенням: • практичні заняття: 24% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 24 • контрольні заміри (модулі): 9% семестрової оцінки; максимпльга кількість балів 9 • самостійні роботи (проєкти) тощо: 17% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 17 • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 Підсумкова максимальна кількість балів___100____ **Письмові роботи:** 1.Написати рецензію на статтю за педагогічною тематикою (джерела вказані) 2. Оформити розгорнуті конспекти лекції та практично-семінарського заняття на самостійно визначену тему (за спеціалізацією магістранта). **Академічна доброчесність**: Очікуємо, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інщих студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції й практичні зайняття курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. П**олітика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час

	практичного заняття. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруємо.
Питання до заліку чи екзамену.	**Питання до заліку з курсу** **Розділ І. Загальні основи педагогіки та психології вищої школи** 1.Педагогіка та пчихологія вищої школи як наука. Її об'єкт і предмет, зв'язок з іншими науками (і з науками за фахом магістранта). 2.Основні педагогічні категорії (виховання, освіта, розвиток особистості, навчання та ін.). 3.Система психолого-педагогічних наук. 4.Сучасні методологічні підходи у педагогіці та психології вищої школи. 5.Основні ідеї, концепції, теорії педагогіки та психології вищої школи. 6.Завдання педагогіки та психології вищої школи на сучасному етапі. 7.Загальна характеристика методів психолого-педагогічних досліджень. 8.Методи педагогічного експерименту і математичної статистики у дослідженнях з педагогіки та психології вищої школи. 9.Основні етапи становлення вищої освіти в Україні. 10.Заснування і діяльність Львівського університету. 11.Розвиток освіти у Львівському університеті. 12.Стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні на зламі XX і XXI ст. 13.Світові тенденції розвитку вищої освіти. 14.Сучасний світовий освітній простір. Інновації у вищій школі. Основні особливості розвитку вищої освіти у США, Канаді, Японії, Франції, Німеччині, Англії, Швеції (за вибором магістранта). 15. Зміст реформ вищої освіти. 16.Інтеграція вищої освіти України у європейський і світовий освітній простір. **Розділ ІІ. Основи національного виховання студентської молоді** 17.Психолого-педагогічні особливості студентського віку. 18.Період переходу зі школи у вищій навчальний заклад як важливий етап становлення молодої людини. 19.Студентський колектив, його особливості. Вирішальний вплив студентського колективу на формування та розвиток особистості юнаків і дівчат. 20.Соціалізація як процес формування особистості у певних соціальних умовах. 21.Період навчання у вищих навчальних закладах – важливий період соціалізації людини. 22.Механізми соціалізації: засвоєння соціальної ролі студента, підготовка до оволодіння соціальною роллю (спеціаліста-професіонала), механізм наслідування та механізм соціального впливу з боку викладачів та студентської групи. 23.Проблема ідентичності, проблема вибору близької людини, проблема самореалізації у юнацькому віці. 24.Сутність християнського виховання ідеалу людини для виховання української молоді (за Г.Ващенком). 25.Професія педагога і критерії його ефективної діяльності в системі безперервного національного виховання. **Розділ ІІІ. Основи дидактики вищої школи** 26.Структура освітнього процесу у вищій школі. 27.Філософські, методологічні і психологічні основи навчання, його рушійні сили. 28.Дидактика вищої школи як наука. Мета, завдання та зміст вищої освіти України.

	29.Принципи та методи навчання у вищому закладі освіти, як орієнтир у викладацькій роботі. 30.Основні проблеми дидактики вищої школи на сучасному етапі 31.Принципи науковості навчання, зв'язку теорії з практикою, практичного досвіду з наукою; доступності навчання і поєднання абстрактного мислення з наочністю викладання. 32.Принцип демократизму і гуманізму навчального процесу, його орієнтація на загальнолюдські і національні духовні вартості. 33.Принцип єдності навчання і виховання. 34.Принцип індивідуалізації і диференціації навчання. 35.Сутність поняття "метод навчання" і проблеми класифікації загальних методів навчання. 36.Загальна характеристика словесних і практичних методів навчання (з прикладами за фахом). 37.Характеристика наочних методів навчання і вимог до наочності (з прикладами за фахом). 38.Характеристика методу проблемного викладу матеріалу, евристичного і дослідницького методів навчання (з прикладами за фахом). 39.Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. 40.Проблемне навчання у вищому навчальному закладі, його особливості. 41.Загальна характеристика форм організації навчальної діяльності студентів у вищій школі. 42.Лекція у вищій школі як провідна форма організації навчання, її структура, особливості, методична концепція. 43.Типи лекційних занять: *вступна, тематична, оглядова, заключна* лекції. Їх специфіка. 44.Методика підготовки до лекції. Загальнодидактичні вимоги до побудови лекційних курсів. 45.Методика і техніка читання лекцій. 46.Семінарські заняття у вищій школі як форма організації навчання. 47.Види і методика проведення семінарських занять у ЗВО. 48.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу "с*емінар запитань і відповідей".* 49.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу "*семінар – розгорнута бесіда".* 50.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу *"семінар, що передбачає обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінку (захист проектів)".* 51.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу *"семінар-конференція".* 52.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу *"семінар-вирішення проблемних завдань".* 53.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу "*семінар-заняття на виробництві".* 54.Особливості підготовки та проведення у вищій школі заняття типу "*семінар - "мозковий шторм".* 55.Особливості підготовки та проведення у вищій школі спецсемінарів. 56.Особливості підготовки та проведення у вищій школі наукових студентських

	семінарів за спеціалізацією. 57.Дискусія як метод навчання у вищій школі. Види дискусій: *“круглий стіл”, дебати, “техніка акваріуму”, експертна група.* 58.“Технології” дискусії: прийом *“зливи ідей”,* прийом *“оживлення”,* прийом *“вулик”,* прийом дискусії *з розподіленими ролями.* 59.Імітаційні ігри на заняттях у вищій школі як засіб адаптації студентів-магістрів до педагогічної діяльності. 60.Поняття про технологію навчання як системну категорію. 61.Структурні складові технології навчання (цілі навчання, зміст освіти, засоби педагогічної взаємодії, студент і викладач, результат діяльності). 62.Класифікація технологій навчання. 63.Дистанційне навчання у ЗВО та його особливості. 64.Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі. 65.Методика групової роботи у вищому закладі освіти, її особливості, переваги та недоліки. 66.Навчання як систематичне дослідження, “синектика”, дискусії, рольові ігри як моделі навчання. 67.Методи проєктів, портфоліо, кейс-метод, “снігова куля”, особливості їх застосування на заняттях у ЗВО. 68.Типи практично-семінарських занять за інтерактивною методикою. 69.Сутність педагогічного діагностування, контролю, самоконтролю, корекції, оцінювання та обліку успішності навчання студентів.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.